6 Şubat Depreminin 3. Yılında

"Kentsel ve Ontolojik Lekeler"

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI

G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.

1. Depremin Doğurguları

Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat Depremlerinde, maddi ve manevi zararlarla sebep olurken; 53 binden fazla vatandaşımız hayatını kaybetmiştir.

06 Şubat 2023'de saat 04.17'de Kahramanmaraş'ın Pazarcık İlçesinde 7.7 ve Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesinde saat 13.24'te 7,6 şiddetinde meydana gelen iki büyük depremin ardından;

- Can kaybı resmi verilere göre 53 bini geçti.
- Yaralı sayısı ise 120 bini aştı.
- Üzüntüler arttı.
- Sosyal erozyon görüldü.
- Yıkılan hem özel hem kamusal binalar oldu.
- Konaklama sorunları arttı.
- Enfekte haller görüldü.
- Mevsimsel zorluklardan ısınma sorunu belirdi.
- Zorunlu ihtiyaçlar arttı.
- Beslenme ihtiyaçları çıktı.
- İletişim ihtiyaçları gözlendi.
- Ulaşım ihtiyaçları arttı.
- Beslenme giderleri çift haneli enflasyonla daha da arttı..
- Kira giderleri yükseldi.

2.Depremin Kentsel Dönüşüm Lekesi

Türkiye Coğrafyası'nda merkezi ve yerel yönetimlerinin söylemlerinde "kentsel dönüşüm" bir algı ve uyarı unsuru olarak kullanmaya en elverişli güncel gündem konusu oluyor.

Kentsel dönüşümün, politikacı, bürokrat ve müeahhit üçgeninde dönmesi de insanın en temel gereksinimi olan barınma-konut hakkını örseliyor.

Bu konuda sorun imar artışıyla ortaya çıkan yeni yapıları ihtiyaç sahiplerinin varolan emek-ücret politikaları ile alamayacak olması kentsel dönüşümdeki sosyal adalet ve hak olgularını zedeliyor.

Kentsel dönüşümün "yeni bina yapmak(!)" olarak algılanması da binaların yenilenmesiyle birlikte rantiyeleri de yükseltmeye devam etmekte; dolayısıyla da popülizmden medet uman reel politik tecihlerde kentsel dönüşümün maliyeti de hayli yükseliyor.

Kentsel dönüşümle birlikte, apartman ve site uygulamalarıyla satılabilir yeni inşa alanlarının artması ise kentleşmeye dayalı sıkışık getto şehirlerin artmasına yol açıyor.

Bunun sonucunda insanlar müstakil evler yerine; kibrit kutusu tarzı sitelere doldurularak, insanlar kat mülkiyeti üzerinden zorunlu ortaklıklara mahkum ediliyor.

3.Depremin Ontolojik Lekesi

Deprem gerçeği memlekete insanın ontolojik olarak yeniden düşünerek yaşamda var olmasıyla yüzleştirmiştir. Çünkü afet tanımına uyan deprem gerçeğiyle insanın yüzleşmesini yeniden gündeme getirmiştir. İnsanın (1)Var olmak nedir? (2)Varlığın özü nedir? (3)Varoluşla ilgili gerçeklik nedir? ve (4)Var olmaların başlangıcı ve ilk nedeni nedir? türünden sorulara cevaplar aramasına yöneltmiştir (Karaağaçlı, 2021).

Çünkü; ontolojik olarak insanın depremle birlikte, varolma çabaları soğuk-sıcak dinlemezken; ontolojik olarak insanın özgür, huzurlu ve kendi evinde oturma hakkını elde etme olanakları sağlanamamıştır.

Yeni özneli liberal tutucu ve kuşatmacı politikalar rantı, faizi ve kirayı tetikleyen hale dönüşmüştür. Çünkü; rant haksız kazançtır dolayısıyla toplumsal barışa, kamusal sosyal adalete ve sosyal eşitliğe uygun değildir.

4.Sonuçlar

- 6 şubat 2023'de yaşanılan depreminin 3. yıl dönümü, Türkiye'nin gerçek sorunlarıyla yüzleşmesini bir kez daha somut olarak göstermiştir.
- Sosyo-ekonomik durum imkanları depremzedeler aleyhine bozulmuştur.
- Coğrafi bölgesel farklılıklardan kaynaklanan eğitim-öğretim süreçlerinin nitelikleri deprem yaşayan illeri olumsuz olarak etkilemiştir.
- Coğrafya ve sosyal konumlardaki farklılıklardan kaynaklanan sorunlar sosyal, ekonomik ve kültürel eşitsizlikleri daha da artırmıştır.
- Ticari zekalar artarken ahlaki iklim lekelenmiştir.

5.Öneriler

Sonuçlar doğrultusunda geliştirilen deprem gerçeğini iyileştirme önerileri aşağıda sıralanmaktadır:

- İnsanların geçimlerini kolaylaştıracak sosyolojik temelli özel düzenlemeler yapılmalıdır.
- Yeni ve kalıcı bir kent yasası çıkarılmalıdır.
- Büyük şehirler yerine küçük kentler ve köyler yerleşimine öncelik verilmelidir.
- Bilimsel eğitim ve satışa ve ranta konu olmayan imar sistemleri siyasa ellerden uzak tutulmalıdır.
- Dere yataklarına ev yapılmamalıdır.
- Çürük zeminlere yerleşim izni verilmemelidir.
- Satışa konu olmadan insanlara ev yapabilecekleri arsalar üretilmelidir.
- Konut edinme ve müstakil ev yapmada ruhsat harçları azaltılmalı hatta sıfırlanmalıdır.
- Ontolojik olarak insanın yaşaması için sosyal yapıda sürdürülebilir dayanışmacı politikalar uygulanmalıdır.
- Her sorunda eğitim ve okullar kapatılmamalıdır.
- Eğitimin temel işlevlerinin gerçekleşmesi için okullar açık tutulmalı, eğitimin her disiplininde açık öğretim uygulamalarından medet beklenme-me-lidir.
- Eğitimde mesleki eğitime ağırlık verilmelidir.
- Toplumda cezasızlık algısını oluşturmamak, hak ve adaleti sağlamak için deprem davalarına ilişkin soruşturmalar hızlandırılmalı sonuçları kamuoyuyla paylaşılmalıdır.

6.Söz Sonunda Deprem

Deprem, toplumsal sınıf ayrımı gözetmiyor ancak; toplumsal eşitsizliklerle daha çok yoksul mahallelerde diğer mahallelere oranla 3-4 kat daha fazla hasar ve kedere yol açıyor (Greenpeace,2023).

Kaynaklar

Greenpeace (2023). **6 Şubat Depremleri Değerlendirme Raporu**. Mart 2023.Derleyen: Hülya Çeşmeci.

Karaağaçlı, M. (2025-1). **Deprem Afet, Yangın Felaketse Sebebi; İnsandır!** http://www.mektepligazete.com. Köşe Yazıları. Mustafa Karaağaçlı, 30.06.2025.

Karaağaçlı, M. (2025-2). **Felaket, Çok Başlıklı ve Acılı!** http://www.mektepligazete.com. Köşe Yazıları. Mustafa Karaağaçlı, 24.07.2025.

Etiksel Gerekçe

Bu yazında hazırlık, plan, yazım, alıntı ve raporlaştırma süreçlerinde araştırma yöntem bilim ilkelerine göre; atıf ve alıntı kurallarına uyulmuş, alan yazın verilerinde bir intihal ve manipülasyon yapılmamıştır.

Etiksel İlke

Burada yer verilen görüşlerden yapılan alıntılarda kaynak gösterilmesi etiksel olarak uygun olacaktır.

İletişim ve Erişim

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI
T.C.G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğretim Üyesi
e-posta : mkara@gazi.edu.tr
Web (1) : w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web (2) :https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
ORCID:https://orcid.org/0000-0003-3488-1021

Süren Yayın Ortamları ve Portalları

Futbol-spor-yorum :www.yurtspor.com.yazarlar
Eğitim,sosyoloji,güncel:www.mektepligazete.com.köşeyazıları
Bilim-araştırma :www.mektepligazete.tebeşirbülten.com
Tüm yayınlar blogu :mustafakaragacli.blogspot.com

Bilişim Medyaları

Facebook (1): Kirizma
Facebook (2): Mustafa Karaağaçlı
X : M_Karaagacli_
İnstagram : mustafakaraagacli1
Youtube :AkademikAda